Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 28ης Μαΐου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 – Πρότυπα και τεχνικοί κανόνες – Ανεμογεννήτριες – Οδηγία 2006/123/ΕΚ– Έννοια της "υπηρεσίας" – Περιβάλλον – Οδηγία 2009/28/ΕΚ – Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές – Δεσμευτικοί εθνικοί συνολικοί στόχοι – Εθνικός κανόνας σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης που εφαρμόζεται στις εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές – Αναλογικότητα – Ρύθμιση κράτους μέλους η οποία προβλέπει περιορισμούς όσον αφορά τη χωροθέτηση των ανεμογεννητριών»

Στην υπόθεση C-727/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach (διοικητικό δικαστήριο βοεβοδάτου Kielce, Πολωνία) με απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Δεκεμβρίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości, πρώην ECO-WIND Construction S.A.,

κατά

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kielcach,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Βηλαρά, πρόεδρο τμήματος, S. Rodin, D. Šváby (εισηγητή), K. Jürimäe και N. Piçarra, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: M. Aleksejev, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 6ης Φεβρουαρίου 2020,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości, εκπροσωπούμενη από τον Ł. Szatkowski και την M. Krasińska, radcowie prawni, καθώς και τις M. Trzaskowska και A. Szufel, adwokaci,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους B. Majczyna και M. Rzotkiewicz καθώς και από την D. Lutostańska,

– η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Klebs,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από την C. Colelli, avvocato dello Stato,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Schmoll και τον G. Hesse,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις K. Herrmann, Y. G. Marinova και K. Talabér-Ritz καθώς και από τον L. Malferrari,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ 2015, L 241, σ. 1), του άρθρου 15, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ 2006, L 376, σ. 36), καθώς και του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και του άρθρου 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 140, σ. 16), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2015/1513 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 239, σ. 1) (στο εξής: οδηγία 2009/28).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Syndyk Masy Upadłości ECO-WIND Construction S.A. w upadłości, πρώην ECO-WIND Construction S.A. (στο εξής: ECO-WIND), και του Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kielcach (δευτεροβάθμιου εξεταστικού οργάνου της τοπικής αυτοδιοίκησης, Kielce, Πολωνία), σχετικά με την απόφαση του τελευταίου να μην εγκρίνει την υλοποίηση έργου αιολικού πάρκου στο έδαφος του Δήμου Opatów (Πολωνία).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2015/1535

3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχεία γ′, δ′, και στ′, της οδηγίας 2015/1535 ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως

[…]

γ) “τεχνική προδιαγραφή”: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο στο οποίο ορίζονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, όπως τα επίπεδα ποιότητας ή ιδιότητες χρήσης, η ασφάλεια, οι διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμής, τη συσκευασία, τη σήμανση και το ετικετάρισμα, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας.

[…]

δ) “άλλη απαίτηση”: απαίτηση, εκτός των τεχνικών προδιαγραφών, επιβαλλόμενη σε ένα προϊόν, ιδίως για λόγους προστασίας των καταναλωτών ή του περιβάλλοντος, η οποία αφορά τον κύκλο ζωής του προϊόντος μετά τη διάθεσή του στην αγορά, όπως οι συνθήκες χρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης ή εξάλειψής του, εφόσον οι συνθήκες αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση ή τη φύση του προϊόντος, ή την εμπορία του.

[…]

στ) “τεχνικός κανόνας”: τεχνική προδιαγραφή ή άλλη απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των οικείων διοικητικών διατάξεων των οποίων η τήρηση είναι υποχρεωτική de jure ή de facto, για την εμπορία, την παροχή υπηρεσιών, την εγκατάσταση ενός φορέα παροχής υπηρεσιών ή τη χρήση σε κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα του κράτους αυτού, όπως επίσης, με την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 7, οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος και την παροχή ή χρήση μιας υπηρεσίας ή την εγκατάσταση για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.

Τεχνικοί κανόνες de facto είναι ιδίως:

i) οι νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ενός κράτους μέλους οι οποίες παραπέμπουν είτε σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις είτε σε κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, είτε σε επαγγελματικούς κώδικες ή κώδικες ορθής πρακτικής που με τη σειρά τους παραπέμπουν σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, η τήρηση των οποίων αποτελεί τεκμήριο συμβατότητας προς τις προδιαγραφές που καθορίζονται από τις εν λόγω νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις,

ii) οι εκούσιες συμφωνίες στις οποίες η δημόσια αρχή είναι συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες αποσκοπούν στην τήρηση, προς το δημόσιο συμφέρον, των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες. Εξαιρούνται οι συγγραφές υποχρεώσεων των δημοσίων συμβάσεων,

iii) οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες περί υπηρεσιών, που συνδέονται με φορολογικά ή οικονομικά μέτρα και επηρεάζουν την κατανάλωση προϊόντων ή υπηρεσιών ενθαρρύνοντας την τήρηση των τεχνικών αυτών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες· εξαιρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Συμπεριλαμβάνονται οι τεχνικοί κανόνες που θέτουν οι ορισθείσες από τα κράτη μέλη υπηρεσίες και ευρίσκονται σε κατάλογο καταρτιζόμενο και ενημερωμένο, εφόσον χρειάζεται, από την Επιτροπή, στο πλαίσιο της επιτροπής του άρθρου 2.

Η τροποποίηση του καταλόγου γίνεται με την ίδια διαδικασία».

4 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 7, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα, εκτός εάν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου, οπότε αρκεί μια απλή πληροφόρηση ως προς το συγκεκριμένο πρότυπο· επίσης, απευθύνουν στην Επιτροπή κοινοποίηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η θέσπιση ενός τέτοιου τεχνικού κανόνα, εκτός εάν οι λόγοι αυτοί συνάγονται ήδη από το ίδιο το σχέδιο.

[…]»

Η οδηγία 2006/123

5 Η αιτιολογική σκέψη 76 της οδηγίας 2006/123 αναφέρει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν αφορά την εφαρμογή των άρθρων [34 έως 36 ΣΛΕΕ] σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Οι περιορισμοί που απαγορεύονται σύμφωνα με τη διάταξη περί ελευθερίας παροχής υπηρεσιών αφορούν τις απαιτήσεις που προβλέπονται για την πρόσβαση ή την άσκηση δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών και όχι τις απαιτήσεις σχετικά με τα ίδια τα εμπορεύματα.»

6 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2006/123, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει στην παράγραφο 1 ότι η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στις υπηρεσίες παρόχων εγκατεστημένων σε κράτος μέλος, ενώ οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου αυτού αφορούν τις δραστηριότητες και τους τομείς στους οποίους αυτή δεν εφαρμόζεται.

7 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

1) ως “υπηρεσία” νοείται κάθε μη μισθωτή οικονομική δραστηριότητα, που παρέχεται κατά κανόνα έναντι αμοιβής, κατά το άρθρο [57 ΣΛΕΕ]·

[…]».

8 Το άρθρο 15 της οδηγίας 2006/123, το οποίο φέρει τον τίτλο «Απαιτήσεις που πρέπει να αξιολογηθούν», ορίζει στις παραγράφους 2 και 7 τα ακόλουθα:

«2. Τα κράτη μέλη εξετάζουν κατά πόσον τα νομικά τους συστήματα εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της από την τήρηση των ακόλουθων απαιτήσεων που δεν εισάγουν διακρίσεις:

α) ποσοτικούς ή εδαφικούς περιορισμούς, ιδίως υπό τη μορφή ορίων που καθορίζονται ανάλογα με τον πληθυσμό ή μιας ελάχιστης γεωγραφικής απόστασης μεταξύ παρόχων υπηρεσιών·

[…]

7. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις νέες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που προβλέπουν [απαιτήσεις] της παραγράφου 6 καθώς και τις σχετικές αιτιολογήσεις. Η Επιτροπή γνωστοποιεί τις εν λόγω διατάξεις στα άλλα κράτη μέλη. Η κοινοποίηση αυτή δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν τις εν λόγω διατάξεις.

Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσο οι νέες αυτές διατάξεις είναι συμβατές με το [δίκαιο της Ένωσης] και, κατά περίπτωση, εκδίδει απόφαση με την οποία ζητεί από το οικείο κράτος μέλος να μην τις θεσπίσει ή να τις καταργήσει.

Η κοινοποίηση εθνικού νομοσχεδίου σύμφωνα με την οδηγία 98/34/ΕΚ πληροί, ταυτόχρονα, την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία.»

Η οδηγία 2009/28

9 Οι αιτιολογικές σκέψεις 14, 19 και 40 της οδηγίας 2009/28 αναφέρουν τα εξής:

«(14) Κύριος σκοπός των δεσμευτικών εθνικών στόχων είναι να παρασχεθεί ασφάλεια στους επενδυτές και να ενθαρρυνθεί η συνεχής ανάπτυξη τεχνολογιών που παράγουν ενέργεια από όλες τις μορφές ανανεώσιμων πηγών. […]

[…]

(19) Προκειμένου να διασφαλισθεί η επίτευξη των δεσμευτικών εθνικών συνολικών στόχων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εργαστούν προς μια ενδεικτική πορεία, δρομολογώντας την επίτευξη των τελικών δεσμευτικών στόχων τους. Θα πρέπει να θεσπίσουν εθνικό σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια το οποίο θα περιλαμβάνει ενημέρωση για τους τομεακούς στόχους, ενώ παράλληλα θα λαμβάνουν υπόψη ότι υπάρχουν διαφορετικές χρήσεις της βιομάζας και, συνεπώς, είναι ουσιαστικό να αξιοποιηθούν νέοι πόροι βιομάζας. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν δικά τους μέτρα για την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να εκτιμά, κατά την αξιολόγηση της αναμενόμενης οικείας ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου δράσης, κατά πόσον τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμησης ενέργειας μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των εθνικών του στόχων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το βέλτιστο συνδυασμό τεχνολογιών ενεργειακής απόδοσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

[…]

(40) Η διαδικασία που χρησιμοποιεί η αρμόδια αρχή εποπτείας της έγκρισης, πιστοποίησης και αδειοδότησης μονάδων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να είναι αντικειμενική, διαφανής, αμερόληπτη και αναλογική, όταν εφαρμόζει τους κανόνες σε συγκεκριμένα έργα. […]»

10 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κοινό πλαίσιο για την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Θέτει υποχρεωτικούς εθνικούς στόχους για το συνολικό μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας και το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στις μεταφορές. […]»

11 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δεσμευτικοί εθνικοί συνολικοί στόχοι και μέτρα για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές», προβλέπει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 11, στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020 να αντιστοιχεί τουλάχιστον στον εθνικό συνολικό στόχο του όσον αφορά το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές κατά το εν λόγω έτος, όπως αυτό προβλέπεται στην τρίτη στήλη του πίνακα του μέρους Α του παραρτήματος Ι. Αυτοί οι δεσμευτικοί εθνικοί συνολικοί στόχοι είναι

σύμμορφοι προς τον στόχο σύμφωνα με τον οποίο το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας της [Ένωσης] πρέπει το 2020 να ανέρχεται σε τουλάχιστον 20 %. Για να επιτευχθούν ευκολότερα αυτοί οι στόχοι που ορίζονται σε αυτό το άρθρο, κάθε κράτος μέλος προωθεί και ενθαρρύνει την απόδοση ενέργειας και την εξοικονόμηση ενέργειας.

[…]

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα που είναι όντως σχεδιασμένα για να διασφαλίσουν ότι το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ισούται ή υπερβαίνει το μερίδιο που παρατίθεται στην ενδεικτική πορεία του μέρους Β του παραρτήματος Ι.

[…]»

12 Το άρθρο 13 της οδηγίας 2009/28, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διοικητικές διαδικασίες, κανονισμοί και κώδικες», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικοί κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας που εφαρμόζονται στους σταθμούς και τις συνδεδεμένες υποδομές δικτύων μεταφοράς και διανομής για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και στη διαδικασία μεταποίησης της βιομάζας σε βιοκαύσιμα ή άλλα ενεργειακά προϊόντα να είναι αναλογικοί και αναγκαίοι.

Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα δέοντα μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι:

α) με την επιφύλαξη των διαφορών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά τη διοικητική δομή και οργάνωση, οι αντίστοιχες αρμοδιότητες των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικητικών φορέων για τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας συντονίζονται και καθορίζονται σαφώς, συμπεριλαμβανομένου του χωροταξικού σχεδιασμού, με διαφανή χρονοδιαγράμματα για τον καθορισμό των αιτήσεων πολεοδομικών ή οικοδομικών αδειών·

β) πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τη διεκπεραίωση των αιτήσεων έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης άδειας για εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας και για τη βοήθεια που παρέχεται στους αιτούντες διατίθενται στο κατάλληλο επίπεδο·

γ) οι διοικητικές διαδικασίες απλουστεύονται και διεκπεραιώνονται με ταχείες διαδικασίες στο κατάλληλο διοικητικό επίπεδο·

δ) οι κανόνες που διέπουν την έγκριση, την πιστοποίηση και τη χορήγηση άδειας είναι αντικειμενικοί, διαφανείς, αναλογικοί, δεν δημιουργούν διακρίσεις μεταξύ των αιτούντων, και λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις ιδιαιτερότητες των επιμέρους τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας·

[…]».

13 Στο παράρτημα Ι, μέρος Α, της οδηγίας αυτής, όπου παρατίθενται οι «[ε]θνικοί συνολικοί στόχοι για το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020» προβλέπεται, όσον αφορά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, ότι το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ανέρχεται σε 15 % για το έτος 2020.

14 Το παράρτημα Ι, μέρος Β, της εν λόγω οδηγίας παρουσιάζει τον τρόπο υπολογισμού της ενδεικτικής πορείας που πρέπει να ακολουθηθεί για την επίτευξη των συνολικών στόχων που έχουν τεθεί στα κράτη μέλη.

Το πολωνικό δίκαιο

15 Το άρθρο 3 του ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (νόμου για τις επενδύσεις στις ανεμογεννήτριες), της 20ής Μαΐου 2016 (Dz. U. του 2016, θέση 961, στο εξής: νόμος για τις ανεμογεννήτριες), προβλέπει ότι η χωροθέτηση της ανεμογεννήτριας γίνεται αποκλειστικώς βάσει του τοπικού χωροταξικού σχεδίου.

16 Το άρθρο 4 του νόμου για τις ανεμογεννήτριες ορίζει τα εξής:

«Η απόσταση στην οποία μπορούν να χωροθετούνται και να κατασκευάζονται:

1) μια ανεμογεννήτρια, σε σχέση με κατοικίες ή κτίρια μικτής λειτουργίας (περιλαμβανομένης και της οικιστικής) και

2) κατοικίες ή κτίρια μικτής λειτουργίας (περιλαμβανομένης και της οικιστικής), σε σχέση με μια ανεμογεννήτρια

είναι ίση με ή μεγαλύτερη από το δεκαπλάσιο του ύψους της ανεμογεννήτριας, μετρούμενου από την επιφάνεια του εδάφους μέχρι το υψηλότερο σημείο της κατασκευής, συνυπολογιζομένων και των τεχνικών στοιχείων, ιδίως του ρότορα με τις λεπίδες (συνολικό ύψος της ανεμογεννήτριας).

[…]»

17 Κατά το άρθρο 6 του νόμου αυτού, «την απόσταση που καθορίζεται στο άρθρο 4 του εν λόγω νόμου λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων:

– τα όργανα των δήμων και ο βοεβόδας, όταν καταρτίζουν, ψηφίζουν ή εγκρίνουν τοπικό σχέδιο ή τροποποιήσεις του·

– τα αρμόδια διοικητικά όργανα στον τομέα της αρχιτεκτονικής και των οικοδομικών εργασιών, όταν εκδίδουν οικοδομικές άδειες ή εκτιμούν το βάσιμο προσφυγής ασκηθείσας κατά αιτήσεως, και

– τα όργανα που λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τους περιβαλλοντικούς όρους, κατά τον χρόνο εκδόσεως των αποφάσεων αυτών.»

18 Ο νόμος για τις ανεμογεννήτριες τέθηκε σε ισχύ δεκατέσσερις ημέρες μετά τη δημοσίευσή του, ήτοι στις 16 Ιουλίου 2016.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

19 Η ECO-WIND είχε ως κύρια δραστηριότητα την παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας και θέρμανσης, καθώς και την παροχή υπηρεσιών σχετικών με την ενέργεια.

20 Στις 15 Σεπτεμβρίου 2015, η ECO-WIND υπέβαλε στον δήμαρχο της πόλης και του Δήμου Opatów αίτηση για την έγκριση έργου αιολικού πάρκου. Η απόφαση του δημάρχου απαιτούσε την προηγούμενη συναίνεση του Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach (περιφερειακού διευθυντή περιβαλλοντικής προστασίας του Kielce, Πολωνία) και τον εκ μέρους του καθορισμό των περιβαλλοντικών όρων για την υλοποίηση του εν λόγω έργου. Ωστόσο, στις 25 Νοεμβρίου 2016, ο εν λόγω περιφερειακός διευθυντής εξέδωσε απορριπτική απόφαση λόγω μη τήρησης των προβλεπόμενων στον νόμο για τις ανεμογεννήτριες αποστάσεων μεταξύ των σχεδιαζόμενων ανεμογεννητριών και των υφιστάμενων κατοικιών.

21 Ως εκ τούτου, με απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2017, ο δήμαρχος της πόλης και του Δήμου Opatów απέρριψε την αίτηση της ECO-WIND.

22 Επιληφθέν προσφυγής κατά της απόφασης αυτής, το δευτεροβάθμιο εξεταστικό όργανο της τοπικής αυτοδιοίκησης στο Kielce την ακύρωσε λόγω «εσφαλμένης χρήσης της νομικής ορολογίας από [τον δήμαρχο της πόλης και του Δήμου Opatów]». Αντιθέτως, επί της ουσίας, έκρινε ότι η σχεδιαζόμενη χωροθέτηση του επίμαχου αιολικού πάρκου δεν ήταν σύμφωνη με την εφαρμοστέα εθνική ρύθμιση. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4 του νόμου για τις ανεμογεννήτριες επιβάλλει να τηρείται ορισμένη ελάχιστη απόσταση μεταξύ ανεμογεννήτριας και κτιρίου που επιτελεί οικιστική λειτουργία, η οποία πρέπει να είναι ίση με ή ανώτερη από το δεκαπλάσιο του ύψους της σχεδιαζόμενης ανεμογεννήτριας. Οι σχεδιαζόμενες όμως ανεμογεννήτριες προβλεπόταν να έχουν ύψος 146 μέτρων και να εγκατασταθούν σε απόσταση μεταξύ 431 μέτρων και 703 μέτρων από κατοικίες ενώ, κατά την εθνική νομοθεσία, η απόσταση των ανεμογεννητριών αυτών από την πλησιέστερη κατοικία δεν μπορούσε να είναι μικρότερη από 1 460 μέτρα. Εκτός αυτού, το δευτεροβάθμιο εξεταστικό όργανο της τοπικής αυτοδιοίκησης στο Kielce επισήμανε ότι ο εθνικός νομοθέτης είχε διευκρινίσει, στην αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου για τις ανεμογεννήτριες, ότι ο νόμος αυτός δεν περιλάμβανε τεχνικούς κανόνες, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535.

23 Η ECO-WIND άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης του εν λόγω εξεταστικού οργάνου ενώπιον του Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach (διοικητικού δικαστηρίου βοεβοδάτου Kielce, Πολωνία).

24 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, αν τα άρθρα 3 και 4 του νόμου για τις ανεμογεννήτριες μπορούν να έχουν ισοδύναμο αποτέλεσμα με ποσοτικό περιορισμό και, ως εκ τούτου, να είναι αντίθετα προς το άρθρο 34 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω άρθρα 3 και 4 συνεπάγονται περιορισμό της εγκατάστασης ανεμογεννητριών ύψους άνω των 100 μέτρων στο 1 % της επιφάνειας του πολωνικού εδάφους οδηγώντας de facto σε περιορισμό του εμπορίου των ανεμογεννητριών. Επιπλέον, παρά τη διατύπωση της αιτιολογικής έκθεσης του νομοσχεδίου για τις ανεμογεννήτριες, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς το αν τα εν λόγω άρθρα 3 και 4 συνιστούν τεχνικούς κανόνες, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535, οι οποίοι θα έπρεπε να έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5 της οδηγίας αυτής.

25 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη δυνατότητα να εξομοιωθούν τα όρια που απορρέουν από την απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας εξαρτάται από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία με εδαφικούς περιορισμούς μεταξύ παρεχόντων υπηρεσίες, κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 2006/123. Συγκεκριμένα, η απαίτηση αυτή θα μπορούσε de facto να έχει ως συνέπεια περιορισμούς ως προς τις γεωγραφικές αποστάσεις μεταξύ των παρεχόντων υπηρεσίες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα στον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανεμογεννήτριες.

26 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, λαμβανομένων υπόψη της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ καθώς και της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, ο νόμος για τις ανεμογεννήτριες μπορεί να θεωρηθεί σύμφωνος με την οδηγία 2009/28. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται μήπως ο νόμος αυτός θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη του στόχου που θέτει η οδηγία αυτή στη Δημοκρατία της Πολωνίας, σύμφωνα με τον οποίο η ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην Πολωνία πρέπει να φθάσει το 2020 το όριο του 15 % της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας.

27 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει πλείονα ενδεικτικά στοιχεία που του δημιουργούν αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα του νόμου για τις ανεμογεννήτριες με την οδηγία 2009/28.

28 Αφενός, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι η αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου για τις ανεμογεννήτριες δεν περιέχει επαρκή στοιχεία από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ότι η απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος και είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο από τον εθνικό νομοθέτη σκοπό. Ειδικότερα, το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά ότι η περιλαμβανόμενη στην αιτιολογική αυτή έκθεση αναφορά στην προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος καθώς και στο συμφέρον των κατοίκων δεν είναι πειστική. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει ως προς το αν η απαίτηση αυτή είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, στο μέτρο που η απόσταση αυτή δεν συνδέεται με απαιτήσεις προστασίας της υγείας ή παράβασης των περιβαλλοντικών προτύπων και δεδομένου ότι μια λιγότερο επαχθής ρύθμιση θα μπορούσε κάλλιστα να ανταποκριθεί στον επιδιωκόμενο από τον εθνικό νομοθέτη σκοπό. Παρατηρεί, συναφώς, ότι η απόσταση μεταξύ των ανεμογεννητριών και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία θα μπορούσε να ποικίλλει ανάλογα με το είδος της χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας ή ανάλογα με πρότυπα θορύβου.

29 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στην αιτιολογική έκθεση σχεδίου τροποποίησης του νόμου για τις ανεμογεννήτριες της 9ης Αυγούστου 2016, από την οποία προκύπτει ότι η έκδοση του νόμου αυτού επέφερε σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων κατασκευής ανεμογεννητριών στο πολωνικό έδαφος και ότι ο εν λόγω νόμος αντιστρατεύεται την ανάγκη ανάπτυξης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

30 Στο πλαίσιο αυτό, το Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach (διοικητικό δικαστήριο βοεβοδάτου Kielce) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η διάταξη του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας [2015/1535], την έννοια ότι στους «τεχνικούς κανόνες» των οποίων τα σχέδια πρέπει να γνωστοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της προαναφερθείσας οδηγίας, εμπίπτουν και νομοθετικές διατάξεις οι οποίες εισάγουν περιορισμούς ως προς τη χωροθέτηση ανεμογεννητριών, μέσω καθορισμού ελάχιστης επιτρεπόμενης απόστασης των ανεμογεννητριών αυτών από κατοικίες ή κτίρια μικτής λειτουργίας –περιλαμβανόμενης και της οικιστικής–, η οποία πρέπει να είναι ίση με ή μεγαλύτερη από το δεκαπλάσιο του ύψους των οικείων ανεμογεννητριών, μετρούμενου από την επιφάνεια του εδάφους μέχρι το υψηλότερο σημείο της κατασκευής, συνυπολογιζομένων και των τεχνικών στοιχείων, ιδίως του ρότορα με τις λεπίδες;

2) Έχει η διάταξη του άρθρου 15, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας [2006/123], την έννοια ότι στις διατάξεις οι οποίες εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της από εδαφικούς περιορισμούς, ιδίως υπό τη μορφή ορίων καθοριζόμενων βάσει ελάχιστης γεωγραφικής απόστασης μεταξύ παρόχων υπηρεσιών, και τις οποίες κοινοποιούν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 7, της ανωτέρω οδηγίας, εμπίπτουν και νομοθετικές διατάξεις οι οποίες εισάγουν περιορισμούς ως προς τη χωροθέτηση ανεμογεννητριών, μέσω καθορισμού ελάχιστης επιτρεπόμενης απόστασης των ανεμογεννητριών αυτών από κατοικίες ή κτίρια μικτής λειτουργίας –περιλαμβανόμενης και της οικιστικής–, η οποία πρέπει να είναι ίση με ή μεγαλύτερη από το δεκαπλάσιο του ύψους των οικείων ανεμογεννητριών, μετρούμενου από την επιφάνεια του εδάφους μέχρι το υψηλότερο σημείο της κατασκευής, συνυπολογιζομένων και των τεχνικών στοιχείων, ιδίως του ρότορα με τις λεπίδες;

3) Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, καθώς και του άρθρου 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας [2009/28], την έννοια ότι αντιτίθενται σε ρύθμιση κράτους μέλους η οποία θεσπίζει περιορισμούς ως προς τη χωροθέτηση ανεμογεννητριών, μέσω καθορισμού ελάχιστης επιτρεπόμενης απόστασης των ανεμογεννητριών αυτών από κατοικίες ή κτίρια μικτής λειτουργίας –περιλαμβανόμενης και της οικιστικής–, η οποία πρέπει να είναι ίση με

ή μεγαλύτερη από το δεκαπλάσιο του ύψους των οικείων ανεμογεννητριών, μετρούμενου από την επιφάνεια του εδάφους μέχρι το υψηλότερο σημείο της κατασκευής, συνυπολογιζομένων και των τεχνικών στοιχείων, ιδίως του ρότορα με τις λεπίδες;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

31 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, της οδηγίας 2015/1535 έχει την έννοια ότι η απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία συνιστά τεχνικό κανόνα ο οποίος πρέπει να κοινοποιείται βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας αυτής.

32 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, της οδηγίας 2015/1535 αναφέρει τέσσερις κατηγορίες τεχνικών κανόνων, ήτοι, πρώτον, «τεχνική προδιαγραφή», δεύτερον, «άλλη απαίτηση», τρίτον, «κανόνα σχετικά με τις υπηρεσίες» και, τέταρτον, «νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος».

33 Επομένως, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα, πρέπει να εξεταστεί αν η απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία εμπίπτει σε μία από τις τέσσερις κατηγορίες τεχνικών κανόνων που διαλαμβάνονται στη διάταξη αυτή.

34 Συναφώς, όσον αφορά, πρώτον, την κατηγορία των «κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες», επισημαίνεται ότι ο λόγος για τον οποίο το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η απαίτηση αυτή συνιστά τεχνικό κανόνα είναι, αν όχι η de facto απαγόρευση, τουλάχιστον ο de facto περιορισμός της εμπορίας ή της χρήσης των συσκευών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αιολικής ενέργειας, ήτοι των ανεμογεννητριών.

35 Επομένως, δεδομένου ότι τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου δεν αφορούν υπηρεσίες, αλλά προϊόντα, εν προκειμένω ανεμογεννήτριες, παρέλκει η εξέταση του αν η εν λόγω απαίτηση εμπίπτει στην κατηγορία των «κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, της οδηγίας 2015/1535.

36 Δεύτερον, όσον αφορά τον ενδεχόμενο χαρακτηρισμό της ίδιας απαίτησης ως τεχνικού κανόνα, λόγω του ότι ανήκει στην κατηγορία των «τεχνικών προδιαγραφών», επισημαίνεται ότι μια τεχνική προδιαγραφή προϋποθέτει ότι το εθνικό μέτρο που την προβλέπει αφορά αυτό καθεαυτό το προϊόν ή τη συσκευασία του και ότι, ως εκ τούτου, καθορίζει ένα από τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του προϊόντος αυτού (αποφάσεις της 21ης Απριλίου 2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, σκέψη 57, και της 19ης Ιουλίου 2012, Fortuna κ.λπ., C-213/11, C-214/11 και C-217/11, EU:C:2012:495, σκέψη 28).

37 Εν προκειμένω όμως, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης κανονιστική ρύθμιση περιορίζεται στη ρύθμιση της χωροθέτησης των ανεμογεννητριών καθορίζοντας όρια ελάχιστων αποστάσεων που επιβάλλεται να τηρούνται για την εγκατάστασή τους. Κατά συνέπεια, η κανονιστική αυτή ρύθμιση δεν αναφέρεται, σε προϊόν αυτό καθεαυτό, εν προκειμένω στην ανεμογεννήτρια, και, ως εκ τούτου, δεν καθορίζει ένα από τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του προϊόντος αυτού, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, της οδηγίας 2015/1535, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, της οδηγίας αυτής.

38 Επομένως, μια κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν μπορεί να εμπίπτει στην κατηγορία των «τεχνικών προδιαγραφών», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535.

39 Τρίτον, πρέπει να εξακριβωθεί αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική κανονιστική ρύθμιση μπορεί να εμπίπτει στην κατηγορία της «άλλης απαίτησης», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535.

40 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, εμπίπτει στην κατηγορία αυτή κανονιστική ρύθμιση η οποία θέτει προϋπόθεση δυνάμενη να επηρεάσει σημαντικά τη σύνθεση, τη φύση ή την εμπορία ενός προϊόντος (αποφάσεις της 21ης Απριλίου 2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, σκέψεις 69 έως 72, και της 19ης Ιουλίου 2012, Fortuna κ.λπ., C-213/11, C-214/11 και C-217/11, EU:C:2012:495, σκέψη 35), οι εν λόγω δε «άλλες απαιτήσεις» αφορούν τις απαιτήσεις που γεννώνται από τη συνεκτίμηση του κύκλου ζωής του επίμαχου προϊόντος μετά τη διάθεσή του στην αγορά και είναι σχετικές, μεταξύ άλλων, με τη χρήση του.

41 Εν προκειμένω όμως, όπως επισημαίνεται και στο πλαίσιο της εκτίμησης που περιλαμβάνεται στη σκέψη 37 της παρούσας απόφασης, η απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία δεν συνδέεται άμεσα με τη σύνθεση, τη φύση ή την εμπορία ενός προϊόντος όπως η ανεμογεννήτρια. Συναφώς, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η απαίτηση αυτή οδηγεί στον περιορισμό των επιλέξιμων τοποθεσιών για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και, ως εκ τούτου, ότι επηρεάζει την εμπορία των ανεμογεννητριών, το αποτέλεσμα αυτό δεν είναι αρκούντως άμεσο ώστε να θεωρηθεί ότι η εν λόγω απαίτηση εμπίπτει στην κατηγορία των «άλλων απαιτήσεων» του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535.

42 Επομένως, η υπόθεση της κύριας δίκης διαφέρει από τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, Fortuna κ.λπ. (C-213/11, C-214/11 και C-217/11, EU:C:2012:495), στην οποία η επίμαχη ρύθμιση σχετικά με την απαγόρευση έκδοσης, ανανέωσης ή τροποποίησης των αδειών για την άσκηση δραστηριοτήτων αυτόματων μηχανικών παιγνίων εκτός των καζίνων επέβαλε όρους δυνάμενους να επηρεάσουν την εμπορία των μηχανημάτων αυτόματων μηχανικών παιγνίων και, ως εκ τούτου, ήταν ικανή να επηρεάσει ευθέως το εμπόριο των μηχανημάτων αυτών (απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, Fortuna κ.λπ., C-213/11, C-214/11, EU:C:2012:495, σκέψη 36).

43 Επομένως, μια κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν μπορεί να εμπίπτει στην κατηγορία των «άλλων απαιτήσεων», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της οδηγίας αυτής.

44 Τέταρτον, πρέπει να εξακριβωθεί αν η επίμαχη στην κύρια δίκη κανονιστική ρύθμιση μπορεί να καλύπτεται από την κατηγορία των «νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ ′, της οδηγίας 2015/1535.

45 Η κατηγορία αυτή προϋποθέτει ότι το επίμαχο μέτρο έχει περιεχόμενο που βαίνει σαφώς πέραν του περιορισμού ορισμένων χρήσεων του επίμαχου προϊόντος και ότι δεν αρκείται σε απλό περιορισμό της χρήσης του προϊόντος αυτού (αποφάσεις της 21ης Απριλίου 2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, σκέψη 76, και της 19ης Ιουλίου 2012, Fortuna κ.λπ., C-213/11, C-214/11 και C-217/11, EU:C:2012:495, σκέψη 31).

46 Πράγματι, η εν λόγω κατηγορία αφορά ειδικότερα τα εθνικά μέτρα που δεν αφήνουν περιθώριο για καμία άλλη χρήση η οποία ευλόγως αναμένεται για το οικείο προϊόν, πλην της αμιγώς περιθωριακής χρήσης (αποφάσεις της 21ης Απριλίου 2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, σκέψη 77, και της 19ης Ιουλίου 2012, Fortuna κ.λπ., C-213/11, C-214/11 και C-217/11, EU:C:2012:495, σκέψη 32).

47 Εν προκειμένω, μολονότι η απαίτηση την οποία επιβάλλει η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική κανονιστική ρύθμιση και κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία συνεπάγεται ασφαλώς ότι η ελάχιστη απόσταση μεταξύ της τοποθεσίας χωροθέτησης της ανεμογεννήτριας και κάθε κτιρίου με οικιστική λειτουργία απαγορεύεται να είναι μικρότερη της δεκαπλάσιας του συνολικού ύψους της σχεδιαζόμενης εγκατάστασης, εντούτοις πρέπει να επισημανθεί ότι η ρύθμιση αυτή δεν απαγορεύει στους επιχειρηματίες την άσκηση δραστηριότητας εγκατάστασης ανεμογεννητριών και, ως εκ τούτου, τη χρήση και εμπορία ανεμογεννητριών.

48 Ωστόσο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, η Επιτροπή, χωρίς να αντικρουστεί από την Πολωνική Κυβέρνηση, υποστήριξε ότι, κατά την περίοδο 2012-2016, δηλαδή κατά την περίοδο που προηγήθηκε άμεσα της θέσπισης του νόμου για τις ανεμογεννήτριες, οι εγκατεστημένες δυναμικότητες παραγωγής αιολικής ενέργειας ανέρχονταν από τα 760 μεγαβάτ έως τα 1 000 μεγαβάτ ετησίως, ενώ, για τα έτη 2017 και 2018, μετά τη θέσπιση του νόμου αυτού, οι εγκατεστημένες αυτές δυναμικότητες παραγωγής ανέρχονταν πλέον, αντιστοίχως, το πολύ στα 12 μεγαβάτ και στα 6,7 μεγαβάτ ετησίως.

49 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν η απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία συνεπάγεται de facto απαγόρευση της εμπορίας των ανεμογεννητριών, μη αφήνοντας περιθώριο παρά μόνον για αμιγώς περιθωριακή χρήση τους.

50 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2015/1535 έχει την έννοια ότι η απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία δεν συνιστά τεχνικό κανόνα ο οποίος πρέπει να κοινοποιείται βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας αυτής, εφόσον η εν λόγω απαίτηση δεν οδηγεί σε αμιγώς περιθωριακή χρήση των ανεμογεννητριών, στοιχείο που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

51 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/123 έχει την έννοια ότι εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία εμπίπτει στους κανόνες που εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της από εδαφικό περιορισμό υπό τη μορφή, μεταξύ άλλων, ορίων καθοριζόμενων βάσει ελάχιστης απόστασης μεταξύ παρεχόντων υπηρεσίες, κανόνες τους οποίους τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 7, της οδηγίας αυτής.

52 Προκαταρκτικώς, πρέπει να καθοριστεί αν μια εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2006/123.

53 Συναφώς, υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/13, η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στις υπηρεσίες παρόχων εγκατεστημένων σε κράτος μέλος, με εξαίρεση τις δραστηριότητες και τους τομείς που μνημονεύονται στο άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3.

54 Εν συνεχεία, κατά το άρθρο 4, σημείο 1, της οδηγίας αυτής, ως «υπηρεσία», για τους σκοπούς της εν λόγω οδηγίας, νοείται κάθε μη μισθωτή οικονομική δραστηριότητα, που παρέχεται κατά κανόνα έναντι αμοιβής, κατά το άρθρο 57 ΣΛΕΕ.

55 Τέλος, η αιτιολογική σκέψη 76 της εν λόγω οδηγίας διευκρινίζει ότι οι περιορισμοί που απαγορεύονται σύμφωνα με τη διάταξη αυτή της Συνθήκης ΛΕΕ αφορούν τις απαιτήσεις που προβλέπονται για την πρόσβαση ή την άσκηση δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών και όχι τις απαιτήσεις σχετικά με τα ίδια τα εμπορεύματα.

56 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, μολονότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νόμου για τις ανεμογεννήτριες θεσπίζει εδαφικό περιορισμό όσον αφορά την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών, η διάταξη αυτή αφορά τη δραστηριότητα παραγωγής ενός προϊόντος, ήτοι της ηλεκτρικής ενέργειας.

57 Από πάγια νομολογία προκύπτει όμως ότι η δραστηριότητα παραγωγής ενός προϊόντος δεν μπορεί να θεωρηθεί, αυτή καθεαυτήν, ως υπηρεσία (πρβλ. αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1985, Επιτροπή κατά Γαλλίας, 18/84, EU:C:1985:175, σκέψη 12, και της 11ης Ιουλίου 1985, Cinéthèse κ.λπ., 60/84 και 61/84, EU:C:1985:329, σκέψη 10).

58 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2006/123.

59 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, η ECO-WIND υποστήριξε ότι η δραστηριότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας συνοδευόταν από την παροχή υπηρεσιών ρύθμισης δικτύου καθώς και υπηρεσιών διασφάλισης των τιμών ενέργειας. Εντούτοις, η ύπαρξη τέτοιας παροχής υπηρεσιών δεν μπορεί να κλονίσει το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η προηγούμενη σκέψη, στο μέτρο που οι εν λόγω υπηρεσίες είναι παρεπόμενες της κύριας δραστηριότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

60 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/123 έχει την έννοια ότι κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία δεν εμπίπτει στους κανόνες που εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της από εδαφικό περιορισμό υπό τη μορφή, μεταξύ άλλων, ορίων καθοριζόμενων βάσει ελάχιστης απόστασης μεταξύ παρεχόντων υπηρεσίες, κανόνες τους οποίους τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 7, της οδηγίας αυτής.

Επί του τρίτου ερωτήματος

61 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία.

62 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο τρίτο ερώτημα, πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, αν το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής αντιτίθεται σε κανονιστική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία.

63 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 1 της εν λόγω οδηγίας θεσπίζει κοινό πλαίσιο για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, θέτοντας, μεταξύ άλλων, δεσμευτικούς εθνικούς συνολικούς στόχους όσον αφορά το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας.

64 Συνακόλουθα, το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28 επιβάλλει σε κάθε κράτος μέλος να μεριμνά ώστε το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην τελική κατανάλωση ενέργειας να φθάσει ορισμένο ελάχιστο όριο για το έτος 2020. Όσον αφορά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, από το παράρτημα Ι, μέρος Α, τρίτη στήλη, της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι το όριο αυτό καθορίζεται στο 15 % επί της τελικής κατανάλωσης ενέργειας του εν λόγω κράτους μέλους για το 2020.

65 Για την επίτευξη του εν λόγω ορίου, το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/28 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θεσπίζουν κατάλληλα σχεδιασμένα μέτρα και ότι πρέπει να τηρούν συγκεκριμένη ενδεικτική πορεία προσδιοριζόμενη στο παράρτημα Ι, μέρος Β, της οδηγίας αυτής.

66 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν διακριτική ευχέρεια ως προς τα μέτρα τα οποία είναι, κατά την κρίση τους, κατάλληλα για την επίτευξη των δεσμευτικών εθνικών συνολικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2009/28, σε συνδυασμό με το παράρτημα Ι της οδηγίας αυτής (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2017, Elecdey Carcelen, C-215/16, C-216/16, C-220/16 και C-221/16, σκέψη 32).

67 Πράγματι, τα κράτη μέλη διαθέτουν διακριτική ευχέρεια ως προς την επιλογή των μέσων που εφαρμόζουν και παραμένουν ελεύθερα, στον τομέα αυτόν, να διαμορφώνουν το σχετικό πλαίσιο και να αναπτύσσουν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που θεωρούν ως τις πλέον προσαρμοσμένες στην κατάστασή τους, καθώς και να ευνοούν συγκεκριμένη ανανεώσιμη πηγή ενέργειας αντί μιας άλλης.

68 Μια τέτοια ερμηνεία συνάδει με τους σκοπούς της οδηγίας 2009/28. Πράγματι, αφενός, από την αιτιολογική σκέψη 14 της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι η εν λόγω οδηγία ενθαρρύνει τη συνεχή ανάπτυξη τεχνολογιών που παράγουν ενέργεια από όλες τις μορφές ανανεώσιμων πηγών. Αφετέρου, από την αιτιολογική σκέψη 19 της ίδιας οδηγίας προκύπτει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προσπαθήσουν να ακολουθήσουν μια ενδεικτική πορεία και να λαμβάνουν υπόψη τον βέλτιστο συνδυασμό τεχνολογιών υψηλής ενεργειακής απόδοσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

69 Επομένως, το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28 δεν αντιτίθεται, αυτό καθεαυτό, σε εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία.

70 Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, το οποίο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικοί κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης που εφαρμόζονται στους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές να είναι αναλογικοί και αναγκαίοι, αντιτίθεται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.

71 Προκαταρκτικώς, πρέπει να εξακριβωθεί αν η απαίτηση που απορρέει από εθνική κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη μπορεί να καλύπτεται από το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28.

72 Κατά πρώτον, από το γράμμα της διάταξης αυτής προκύπτει ότι αυτή αφορά τους εθνικούς κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης, πιστοποίησης και χορήγησης αδειών που εφαρμόζονται στους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

73 Κατά δεύτερον, επισημαίνεται ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 40 της οδηγίας 2009/28, η διαδικασία που χρησιμοποιεί η διοικητική αρχή η οποία είναι αρμόδια για την εποπτεία της έγκρισης, πιστοποίησης και αδειοδότησης για τέτοιου είδους εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι αντικειμενική, διαφανής, αμερόληπτη και αναλογική, όταν εφαρμόζεται σε συγκεκριμένα έργα.

74 Κατά τρίτον, από το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2009/28 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι εθνικοί κανόνες τους που διέπουν την έγκριση, την πιστοποίηση και τη χορήγηση αδειών να είναι αντικειμενικοί, διαφανείς και αναλογικοί, να μη δημιουργούν διακρίσεις μεταξύ των αιτούντων και να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις ιδιαιτερότητες των επιμέρους τεχνολογιών ανανεώσιμης ενέργειας.

75 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, μολονότι το άρθρο 13 της οδηγίας 2009/28 χρησιμοποιεί στην παράγραφο 1 την έκφραση «εθνικοί κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες έγκρισης», αφενός, και περιέχει στον τίτλο του τους όρους «διοικητικές διαδικασίες, κανονισμοί και κώδικες», αφετέρου, εντούτοις το άρθρο αυτό δεν προβαίνει σε καμία διάκριση και δεν αποκλείει ρητώς τους μη διαδικαστικούς κανόνες. Επομένως, το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής έχει την έννοια ότι δεν καλύπτει μόνον τους διαδικαστικούς κανόνες.

76 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από την απόφαση της 21ης Ιουλίου 2011, Azienda Agro-Zootecnica Franchini και Eolica di Altamura (C-2/10, EU:C:2011:502, σκέψεις 72 και 73), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίμαχη εθνική ρύθμιση στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, η οποία συνεπαγόταν, κατ' ουσίαν, πλήρη και αυτόματη απαγόρευση κατασκευής ανεμογεννητριών σε ζώνες του δικτύου Natura 2000, έπρεπε να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας κατά την έννοια του άρθρου 13 της οδηγίας 2009/28, καθόσον η κανονιστική αυτή ρύθμιση συνιστούσε εθνικό κανόνα σχετικά με τις διοικητικές διαδικασίες έγκρισης των εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

77 Επομένως, αντιθέτως προς όσα υποστήριξε η Πολωνική Κυβέρνηση ενώπιον του Δικαστηρίου, το άρθρο 13, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/28 δεν αφορά μόνον τους διαδικαστικούς κανόνες, αλλά και τους λοιπούς εθνικούς κανόνες που διέπουν την έγκριση, την πιστοποίηση και τη χορήγηση αδειών που εφαρμόζονται στις εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

78 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι κανονιστική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη συνιστά εθνικό κανόνα που διέπει την έγκριση εγκαταστάσεων ανεμογεννητριών, στο μέτρο που, όπως υποστήριξε η Πολωνική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, τέτοιες εγκαταστάσεις δεν μπορούν να εγκριθούν αν δεν τηρούν τις απαιτήσεις που θέτει η εν λόγω ρύθμιση.

79 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28 έχει εφαρμογή σε κανονιστική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία.

80 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει αν μια τέτοια ρύθμιση είναι αναγκαία και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

81 Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει ότι τα μέτρα που θέσπισε το οικείο κράτος μέλος δεν υπερβαίνουν τα όρια του καταλλήλου και του αναγκαίου για την επίτευξη των σκοπών που νομίμως επιδιώκει η επίμαχη στην κύρια δίκη ρύθμιση, εξυπακουομένου ότι, οσάκις υφίσταται επιλογή μεταξύ περισσοτέρων καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό, οι δε προξενούμενες αρνητικές συνέπειες δεν πρέπει να είναι δυσανάλογες προς τους επιδιωκόμενους στόχους (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουλίου 2011, Azienda Agro-Zootecnica Franchini και Eolica di Altamura, C-2/10, EU:C:2011:502, σκέψη 73).

82 Προς τούτο, το εν λόγω δικαστήριο πρέπει ιδίως να λάβει υπόψη, υπό το πρίσμα της διακριτικής ευχέρειας των κρατών μελών που υπενθυμίζεται στις σκέψεις 66 και 67 της παρούσας απόφασης, το γεγονός ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση περιορίζεται στις ανεμογεννήτριες και μόνον, αποκλειομένων των λοιπών μορφών παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, όπως είναι οι φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις ή

οι μονάδες βιομάζας. Επιπλέον, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση θεσπίστηκε σε εθνικό επίπεδο και ότι στερεί από τις τοπικές αρχές κάθε εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά τη δυνατότητα παρέκκλισης από την απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία.

83 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία, υπό τον όρο ότι η ρύθμιση αυτή είναι αναγκαία και αναλογική σε σχέση με τον δεσμευτικό εθνικό συνολικό στόχο του οικείου κράτους μέλους, στοιχείο που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

84 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, έχει την έννοια ότι η απαίτηση κατά την οποία η εγκατάσταση ανεμογεννήτριας υπόκειται στην τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία δεν συνιστά τεχνικό κανόνα ο οποίος πρέπει να κοινοποιείται βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας αυτής, εφόσον η εν λόγω απαίτηση δεν οδηγεί σε αμιγώς περιθωριακή χρήση των ανεμογεννητριών, στοιχείο που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.**

2) **Το άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά, έχει την έννοια ότι κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική λειτουργία δεν εμπίπτει στους κανόνες που εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών ή την άσκησή της από εδαφικό περιορισμό υπό τη μορφή, μεταξύ άλλων, ορίων καθοριζόμενων βάσει ελάχιστης απόστασης μεταξύ παρεχόντων υπηρεσίες, κανόνες τους οποίους τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 7, της οδηγίας αυτής.**

3) **Το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 13, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2015/1513 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εγκατάσταση ανεμογεννήτριας από την τήρηση ελάχιστης απόστασης μεταξύ αυτής και των κτιρίων που επιτελούν οικιστική**

λειτουργία, υπό τον όρο ότι η ρύθμιση αυτή είναι αναγκαία και αναλογική σε σχέση με τον δεσμευτικό εθνικό συνολικό στόχο του οικείου κράτους μέλους, στοιχείο που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)